

Cena ogłoszeń

za miejsce milimetrowe na ko-
lumnie 9 lin. 15 gr. Reklamy
za tekstem na stronie 4-lin. za
miejsce milimetr. 30 gr., w tekście
60 gr.; za stronę 1-strz. 70 gr.
Ogłoszenia drobne wiersz napli-
sowy 15 gr., każde dalsze słowo
5 gr. Przy ogłoszeniach skomple-
towanych lub też przy specjalnym
wyborze miejsca oblicz. w każdym
wypadku do 20%, nadwyżki.

Telefon administracji 402.

Redaktor odpowiedzialny: Aleksander Czarliński w Toruniu.

DZIENNIAK POMORZA

PISMO POLITYCZNE

POŚWIĘCONE OBRONIE INTERESÓW ROLNICTWA, HANDLU, PRZEMYSŁU I RZEMIOSŁA

Wydawca: „Ziemia”, Spółka Wydawnicza, T. z o. p. w Toruniu.

Członkami Drukarni Dziennika Poznańskiego Tow. Akc. w Poznaniu

Administracja i Redakcja
przy ulicy Strumykowej 9

Przedpłata miesięczna

wynosi w miejscu w ekspedycji
zł. 2,50; w wiceciach zł. 2,75;
z odniesieniem do domu zł. 3,-,
pod opaską wprost z ekspedycji
w Polsce zł. 3,-; zagranicą zł. 6,-

Redakcja nadesłanych rękopisów
nie zwraca.

Telefon Redakcji 393.

J. Em. Ks. Prymas Hlond Darzy żywą sympatią samodzielną ruch Stanu Średniego Dobry Katolik powinien głosować na listę, gdzie znajdują się wyznawcy Nauki Kościoła Taka lista jest Lista Katolickiej Unji Nr. 30

Przedstawiciel Zjednoczenia Zw. Cechów Samodzielnych Rzemieślników i Zw. Tow. Przemysłowych, został w dniu wczorajszym przyjęty na dłuższej audjencji u

Ks. Kardynała Prymasa Dr. Hłonda

W rozmowie J. Em. Ks. Prymas Hlond poruszył szereg zagadnień, żywo obchodzących ogół rzemiosła polskiego.

Jego Eminencja zainteresował się również rozwojem życia organizacyjnego rzemiosła i jego sytuacji gospodarczej.

W rozmowie zostały poruszone jeszcze inne aktualne sprawy.

Nieruchym nam czynnikami rozszerzają wieści, że Katolicka Unja Ziemi Zachodnich jest związana z masonami i wrogo usposobiona do spraw Kościoła. Szeroki ogół zdaje sobie sprawę dobrze, że jest to wierutny fałsz. Fałsz ten, został już dawno zdemaskowany. Dziś jednak zostaje ostatecznie napietniony wobec tego, że władomę jest nam stanowisko ks. Kardynała Prymasa wobec wyborów

Stanowisko to, wyraża się w tem, że katolicy mogą swobodnie głosować na te listy wyborcze, które opierają się na programie katolickim i wysuwają katolickich kandydatów.

Takie jest, a nie inne stanowisko naszego Arcypasterza.

Pierwszy punkt programowy Katolickiej Unji Ziemi Zachodnich wyluszczonej w pierwszej deklaracji Unji ogłoszonej jeszcze w dniu 4-go stycznia br. brzmi:

Unja uważa za najkonieczniejsze i najważniejsze urzeczywistnienie wzmocnienia wpływu zasa Kościoła Katolickiego na życie państwowe i społeczne w Polsce.

Ostatni zaś ustęp wspomnianej deklaracji programowej Unji m. in. mówi:

Przez stworzenie bloku Kat. Nar. Unii wprowadza się w całości v czyn nakazy zawarte w liście Pastorskim Biskupów Polskich...

Wystarczy teraz zestawić stanowisko ks. Prymasa z wyluszczeniem punktami programem Unji, mówiące o katolicyzmie, wraz z faktem, że na liście 30 znajdują się tylko prawdziwi i szczerzy katolicy, aby wysnuć wniosek, na którą listę ma oddać swe głosy katolickie nasze społeczeństwo.

Jednocześnie trzeba włożyć pod uwagę, że na liście Zw. L.-N. nr. 24, stoją również ewangelicy i protestanci.

Stanowisko ks. kardynała Prymasa jest takie, że swobodnie można głosować na te listy, na których znajdują się katolicy.

Tezy polityki kredytowej Uchwała Rady Ministrów

Warszawa. (PAT.) Na posiedzeniu Rady finansowej, które odbyło się dn. 29 lutego, przewodniczącemu Radę Minister Skarbu Czechowicz charakterystyzował w dłuższym przemówieniu panujące w dziedzinie kredytu stosunki, oraz zamiary Ministra Skarbu na rok 1928. Po dłuższej dyskusji wszystkie wysunięte przez Ministra Skarbu tezy polityki kredytowej zostały przez Radę finansową zaaprobowane.

M. in. stwierdzono konieczność rozbudowy kredytów dla rolnictwa w formie pożyczek melioracyjnych, opartych na nowych, opracowanych przez Min. Skarbu zasadach. Rada finansowa jednomyślnie wyowiedziała się za koniecznością przyspieszenia tempa prac inwestycyjnych w r. 1928 i za uzyskaniem na cele inwestycyjne w zakresie kolejnictwa oraz przedsiębiorstw państwowych i komunalnych kredytów państwowych.

Drugi przedmiot obrad stanowiło przerachowanie bilansów przedsiębiorstw w związku z dokonana zmianą ustroju pieniężnego. Szczegóły tego rozporządzenia został uzgodniony z wyjątkiem prekluzyjnej daty przerachowania, która zostanie ustalona przez Ministra Skarbu po uprzednim omówieniu tej kwestji ze sferami gospodarczymi. Na posiedzeniu został rozdany projekt ustawy o zastawie rolniczym i obrona została podkomisją dla przestudowania tego projektu.

Dalszy nieszczęśliwy wypadek prefersa.

Medjolan, 29. 2. (radio własne). Pod Medjolanem w Mosiada wybuchł groźny pożar w kinie podczas przedstawienia. W płomieniach zginęło podczas pożaru 36 osób, 20 osób ciężko rannych w szpitalu ze śmiercią. Pożar powstał przypuszczalnie wskutek nieostrożności i z powodu braku dostatecznych zabezpieczeń przed pożarem. Wina ponosi w każdym razie właściciel kina, który wraz z córką został aresztowany.

Pod sztandarem Kat. Unji Ziem Zachodnich

Jesteśmy w przededniu wyborów. W niedzielnym najbliższym zbieżnym obywatelstwa podają do urny wyborczej by zadecydować o tem w całej Polsce. Jakim będzie ten przyszły sejm na którym spoczywa tak wielkie brzemie dokonania zmian zasadniczych w Konstytucji, od czego zależy w dużym stopniu trwałość i siła naszego rządu, wzmocnienie autorytetu Głowy państwa, zmiana ordynacji wyborczej, byśmy w przyszłości nie byli narażeni na takie rozbiście całego narodu, jak tego jesteśmy świadkami w wyborach dzisiejszych, dokonawanych na podstawie starej ordynacji.

Nie trzeba tego specjalnie podkreślać, jak wielkie obowiązki spoczywają na naszych dzielnicach zachodnich, które zawsze wzorem były większej spójności i solidarności społecznej, niż inne połacie naszego kraju. Dlatego jednak z poważną troską patrząc nam trzeba na najbliższy wynik głosowania do Ciał Ustawodawczych, właśnie tu, u nas, na Ziemiach Zachodnich?

Czy tak poważne i zasadnicze nastąpiło przegrupowanie w nastrojach mas naszych dzielnic, że grozi nam dziś, więcej niż przed laty pięćdziesiąt, zdradkalizowanie się mas, inna fizjonomia naszego przedstawicielstwa, tak różne przesunięcia w układzie uwarstwienia naszego społeczeństwa, by to miało nas tworzyć w przededniu rozrywki wyborczej?

Nie sadzimy. Główna troska napawa nas tą ilością truciźny, złości i nienawisć, jakie byłyśmy świadkami w tych trzech smutnych, z punktu widzenia troski o zbiorową przyszłość społeczeństwa, miesiącach walki wyborczej.

Jeden z wybitnych kapłanów dzielnicy wielkopolskiej, ks. Józef Pradziński na łamach pisma nar.-demokratycznej wyowiedział wczoraj w liście do zarządu woł. Związku Lud. Nar. bardzo trafne zdanie:

„Ze smutkiem i żalem spoglądam dzisiaj na te rzesze ludu — nie wyliczałem nawet i odłamów inteligencji — miotane niepokojem i wrogościami, biegnące pełne dobrej woli tu i tam, aby się pouczyły jak uczciwie i zgodnie z sumieniem katolickim i narodowym spełnić w przedmowej chwili swój obowiązek obywatelski”.

Tak bardzo słuszna uwaga. Ale skąd w tych rzeszach ludu naszego ta fala niepokoi i wrogości, przed spełnieniem swych obowiązków obywatelskich... Oto jest pytanie, które się nasuwa.

Ta rozterka wewnętrzna w naszym społeczeństwie płynie naszym zdaniem stąd, że interes pewnych partji, nakazał im się do wyborczej walki w ciężkim rwisztunku najstrzeższej bronii polemicznej, przeczem zapominano zupełnie o niebezpieczeństwach dla Kościoła i państwa, a najcięższe pociski skierowano w walce wyborczej na grupy ideowe, i społecznie względnie sobie pokrewne ale zwalczane najkategoryczniej, tylko ze względu na obawę o straty. Jakże partja ta ponieść może w rozgrywek ideowej z innymi ugrupowaniami, stojącymi na stanowisku obrony Kościoła i państwa.

„Zasadnicza opozycja” reprezentowana w stronnictwie Zw. Lud. Nar. nie pragnęła pójść na kompromisy, nie chciała przyznać się do tego, co wyznał tak jasno i otwarcie jeden z lewicowych publicystów, red. Antoni Sadzewicz gdy wystąpiwszy z Nar. Demokracji, mówił o tym klasym, dusznym zaułku, w jakim znalazła się polityka zasadniczej partji.

I oto taktyka tej partji każę jej bronić się za wszelką cenę przed rozłkiem i osłabieniem W szale obronnym o stan posiadania partji, zapomina o szerszym horyzoncie, przeczca po ważne niebezpieczeństwa dokola, a walczy tylko z tymi, których obawia się iż mogą być spakobiercami jej wpływów politycznych.

Cóż zatem obserwowaliśmy? Ze nacjonalistyczne ugrupowanie nie interesowało się kompletnie w walce wyborczej niebezpieczeństwem wzrostu sił niemieckich w wyborach mimo, że niebezpieczeństwo to, wobec rozbięcia głosów polskich stało się czemś realnem. Nie zwracało zupełnie uwagi na wzrost wpływów socjalistycznych w naszej dzielnicy, nie dbało zupełnie o to, że dzięki swej fatalnej taktyce, osłabiał inne grupy katolickie i narodowe z obrawego i centrowego skrzydła, wzmocniały równocześnie skrzydło lewe radykalne w naszej dzielnicy, nie zawsze pewne w obronie zasad Kościoła.

Bo przecież jest rzeczą notorycznie znana, że narodowa demokracja cały wysiłek bojowy,

cały arsenał zarzutów, podejrzeń, oskarżeń, wymysłów skierowała w ciągu trzech miesięcy ubiegłych nie przeciw tak zwalczanej od maja 1926 roku „sanacji”, która została w kompletnym spokoju, a huraganowy ogień skierowała wyłącznie przeciw Katolickiej Unji Ziemi Zachodnich.

Związek Lud. Nar. zrobił ten wielki, zasadniczy błąd: nie zdołał się na lojalność i etyczne postępowanie wobec innych ugrupowań niewątpliwie katolickich i narodowych na naszych Ziemiach, lecz whrew swym nazwom i hasłom nadużył swej firmy „katolicko-rodowej” do walki karzącej, walki wrogości i insynuacji, czem spowodował ten niepokój i wrogość, o których wspomina ks. prałat Pradziński, bo rozbił jednolitość poglądów w chozie katolickim, wywołał rozdzielenie w duchowieństwie nawet, ze szkoda dla Kościoła i jego wiernych synów.

Trzeba było doniero autorytetu najwyższego naszego Dostoynika w Kościele, by przypomnieć te niewątpliwą prawdę, że obecnie do wyborów w Wielkopolsce i na Pomorzu idzie nieć grup katolickich i narodowych, i nadużywanie hasel katolickich przez jedną partję, jako rzekomo jedynych reprezentantów obrony wiarę i narodu, było szalbierstwem politycznem nieczem i potępienia godnem.

Z tem nadużyciem wniosłchw hasel, przy postępowaniu się od początku Listem Pastorskim, jako bronia przeciw innym grupom politycznym musieliśmy stoczyć walkę. Whrew naszej woli, zmuszono nas do walki, do walki podkreślamy chronnie. Nie mogliśmy ścierać tego kalanja rzeszy świętych, użytych za zwykły argument walki partyjnej, musieliśmy stanąć w szeregach tych, którzy jasno postavili

Zdecydowane stanowisko Francji

Francja nigdy nie opuści swych sojuszników.

Paryż, 29. 2. (tel. wł.). Z Waszyngtonu donoszą, iż rząd Stanów Zjednoczonych doręczył ambasadorowi francuskiemu w Waszyngtonie nową notę do rządu francuskiego w sprawie ogólnego, zbiorowego paktu, potępiającego wszelkiego rodzaju wojnę. W projekcie amerykańskim nie chodzi o żaden pakt pokojowy francusko-amerykański, lecz w grę wchodzi wielki pakt światowy, któryby podpisały wszystkie główne mocarstwa.

Nota amerykańska, przedstawiająca Francji projekt międzynarodowego układu, potępiającego wszelką wojnę, do Paryża jeszcze nie nadeszła. Ambasador francuski w Waszyngtonie, Claudel, jednakże zakomunikował Briandowi telegraficznie treść noty i umożliwił mu w ten sposób, iż Briand na wczorajszym posiedzeniu Rady Ministrów mógł gabinetowi przedstawić projekt amerykański i treść noty w szerokich zarysach. Nota jest utrzymana w tonie bardzo przychylnym, podtrzymuje jednakże nasze stanowisko Stanów Zjednoczonych, bez jakichkolwiek zmian. Sekretarz stanu Kellog wyowiada się ponownie za zakazem wszelkiego rodzaju wojen, tak defensywnych jak ofensywnych, i domaga się, aby układ został podpisany równocześnie przez 10 mocarstw, które w nocy nazywane są „wielkimi mocarstwami”. Z mocarstw tych wymienia nota jednakże tylko Francję, Anglię, Włochy, Japonię i Niemcy. Inne państwa nota przemilcza i nie wymienia ani Hiszpanji ani żadnego z państw południowo-amerykańskich.

1928 r. **BUSKO** 1928 r.

Państwowy Zakład Zdrowy ziemi Kieckiej

Sezony lenie od 1 maja do 31 października

Kapiele starczano słone i mulowe, wodolecznictwo leczy się efektywnością, leczy się światłem, kąpiele słoneczne.

Dojazd:
ost. na stacja kolejowa Kielce, 924

Zaznacza się, że Dyrekcja Zakładu uruchamia we własnym zarządzie autobusy, kursujące w czasie sezonu pomiędzy Kielcami i zakładem zdrowym wyłącznie dla wygody kuracjuszy.

Ogłoszenie

8 Okręgowie Szefostwo Budownictwa w Toruniu ogłasza z-targ nieograniczony na dzień 20 marca 1928 r. godz. 9 na zakup od 2-5000 żarówek normalnych i ca 1000 żarówek 12 watówych wysokowoltowych.

Warunki przetargu zostały ogłoszone w Polsce Zbrojnej Nr. 56 z d. 25. 2. oraz są wywieszane na tablicach ogłoszeniowych 8 Okręgowego Szefostwa Budownictwa w Toruniu i magistratach m. Warszawy, Poznania, Bydgoszczy i Torunia.

8 Okręgowie Szefostwo Budownictwa w Toruniu L. dz. 159 28 Bud. Materj.

OTWARCIE SALI DANCINGOWEJ
DNIA 3. III. 28 r.
Lokal otwarty od 7-mej do rana 111
„ZIEMIAŃSKA“ Ka arzwny 7

Kronika

Marca	Kalendarz rzym.-kat.: Sobota Kamegundy Cesarz. Niedziela Kazimierza kr. w.
3	Kalendarz słowiański: Sobota Pakosław Niedziela Kazimierz św. Słońce wschodzi 6,19 za- chód 17,16 Księżyc: wschód 05,11 za- chód 3,36
Sobota	Apteka dyżurna. „Pod Orlem“ — Rynek Siaromiejski, tele- fon 7.

Z TEATRU POMORSKIEGO.

W sobotę, dnia 3 bm. o godzinie 8-mej wieczorem nieodwołalnie po raz ostatni wspaniała operetka p. t. „Królowa Nocy“, z imponującą rewią śpiewu, tańca i humoru w 3 akcie, w której bierze udział cały zespół operetkowy i baletowy z siostrami Piechotównymi na czele oraz gościnnie występujący p. Witold Zdzitowiecki. Ceny miejsc niższe.

W niedzielę, dnia 4 bm. o godzinie 4-tej po południu na liczne żądanie publiczności zamiejscowej ukaże się na naszej scenie w pełnym przedstawieniu doskonała operetka p. t. „Pajacyk“ z p. Witoldem Zdzitowieckim w głównej roli. „Pajacyk“ schodzi z repertuaru w pełni powodzenia, ponieważ Dyrekcja teatru musi zwrócić agencji warszawskiej wypożyczony materiał muzyczny.

W niedzielę wieczorem o godzinie 8-mej po raz ostatni iskrząca się humorem i dowcipem rozwodowo-sądowa farsa p. t. „Sprawa Kajzera“. Ceny miejsc popularne.

W przygotowaniu doskonała komedia Bernanera i Oesterreichera p. t. „W rajskim ogrodzie“, w którym popisowa rolę śpiewaczki kabaretowej kreować będzie p. Maria Fiszerówna. Niezwykłe efektowna akcja rozgrywa się kolejno w garderobie małego kabaretu, w pierwszorzędnym hotelu na Riwerze, w Wiedniu, przeważnie w II uroczalony będzie występami tanecznymi girls pod kierunkiem p. L. Piechotówny. Ciekawa te nowość reżyseruje p. F. Chmurkowski.

CO WYSWIETLAJA W KINACH.

— KINO „CORSO“ — „Rycerz Dzikięj Arizony“. Sensacyjny dram w 8 akt. W roli gł. Reed Howes. Nadprogram komedia.

Kino „Światowid“ — „Wieża Mikołaj“, porwanej dram w 12 akt. W rolach gł. John Barrymore, Mary Astor i Estela Taylor oraz nadprogram.

Kino „Pan“ — „Święty Franciszek z Assyżu“. Jedyny film religijny w 12-tu aktach, pełen poezji i artystyzmu.

KRONIKA POLICYJNA.

Dnia 29. 2. 28 przytrzymano w Toruniu: Golebiowska Stefanie — bez stałego miejsca zamieszkania — jako poszukiwana przez policję.

Treider Antonine — z Torunia, prostytutka — uchylająca się od dozoru policyjnego.

Napad bandycy.

W dniu 27 bm. do mieszkanka robotnika leśnego Józefa Śliwy wtargnęli 2 zamaskowani bandyci z bronią w ręku i pod groźbą rewolwerów zażądali wydania pieniędzy. Bandyci skradli garderobę i żywność za przeszło 1000 zł. Policja wdrożyła energiczne śledztwo.

MAŁA CHATKA — LECZ WLASNA.

W sobotę 25. bm. Związek Towarzystw w Toruniu otworzył uroczyste swój własny lokal w domu przy ul. Król. Paźwił. 13/15.

O godz. 8-mej wieczorem zjawili się: uproszony Ks. Kwiatkowski z parafji św. Jakóba oraz członkowie Zarządu i prezesi towarzystw należących do Związku.

Po przemówieniu preesa Związku p. T. Janowskiego, ks. Kwiatkowski odmówił modlitwy i poświęcił lokal, poczem życzył pomyślnego rozwoju Związkowi Towarzystw, zgłaszając równocześnie jako patron przystąpienie do Związku Stowarzyszenia Pols. Młodzieży Katolickiej i najstarsze Bractwo św. Alojzego) przy parafji św. Jakóba.

Potem — gdy zasiadli wszyscy wokół dużego stołu — przy herbatce przemawiali przedstawiciele kilku towarzystw i zabawiano się do godz. 11-ej w nocy:

Starcie policji z tłumem w Swieciu

Socjaliści usiłowali uwolnić swoich więźniów i zakłócić wiec Unji

W dniu 1 bm. odbył się w Swieciu na sali Domu Polskiego wiec Unji, na który usiłowali wtargnąć liczna bojówka P. P. S. Obecna na miejscu policja, po bezskutecznym wezwaniu tłum do rozłączenia się, rozdzieliła siła hałasujących. Tłum po rozdzieleniu zeromodził się ponownie przed gmachem sądowym i przed więzieniem, gdzie znajdował się 2 socjaliści, aresztowani za pobicie policjanta. Policja rozdzieliła tłum również tłum przemocą i wparła go do cznych uliczek, przeważnie dwie kobiety zostały dość poważnie zranione, tak iż w ciężkim stanie je odwieziono do szpitala. Policja podczas starczki z tłumem i podczas rozpraszania nie używała broni. Istnieje podejrzenie, bardzo prawdopodobne, iż socjaliści umyślnie usi-

lowali spowodować a- urv przed „Domem Polskim“, aby uwolnić z więzienia aresztowanych i osadzonych w więzieniu socjalistów, w chwili, gdy wszyscy policjanci byli zajęci w mem miejscu, a więzienie znajdowałoby się bez dostatecznej opieki policji i straż więzienna byłaby za słaba, aby stawić czoło nacierającej mu tłumowi, pragnącemu uwolnić więźniów.

Dość należy, iż spójkj na wiecu Unji w tym czasie nie został zakłócony i uczestnicy wiecu jednomyślnie opowiedzieli się za lista nr. 30. Awantury przed gmachem, w którym obradował wiec, nie dotarły do wnętrza na sale obrad i wiec zakończył się, w niezem nienamacym spokoju.

Burzliwy wiec Kat. Unji w Kowalewicz

Nieudany występ bojówki p. Czarnoty-Bojarskiego - Czarnota-Bojarski osadzony w wężeniu

W dniu 1 bm. odbyło się burzliwe zebranie przedwyborcze Katolickiej Unji Ziem Zachodnich w Kowalewicz, przy udziale 250 osób. Na sale obrad przybył przywódcy Związku Lud. Narodowego z bojówką na czele, która prowadził slywny z rozbijania wieców Czarnoty-Bojarski. Z ramienia Unji zabrał głos p. Zeliniecki, poczem referat wygłosił p. Heisel z Wa-brzeżna, który specjalną uwagę poświęcił niecnym metodom walki przedwyborczej, stosowanym przez przywódców listy nr. 24. Podczas przemówienia p. Heisla bojówka p. Czarnoty-Bojarskiego wciąż usiłowala przerwać przemówienie głośnemi okrzykami, atakując specjalnie osobę p. Chwastka, kandydata listy nr. 30. Gdy p. Heisel oświadczył, iż Katolicka Unja Ziem Zachodnich powstała na zasadzie listy księży biskupów i jest organizacją nawięskroś katolicką, obecny na sali ks. Rogalski krzyknął, iż jest to oszczerstwo, a gdy p. Heisel wiał w obronę p. Chwastka, obrzucanego oszczerstwami przez bojówkę, obecna na sali

i oświadczył, iż za oszczerstwa te winni odpowiedza przed sadem, wówczas do p. Heisla doskoczył nagle p. Czarnota-Bojarski i zrobił poręczany ruch ręką: Jeden z uczestników wiecu zauważył, iż p. Czarnota-Bojarski wyciągnął rewolwer i ostrzegł głośnie p. Heisla, aby miał się na baczność, gdyż chce go zastrzelić. Na sali powstała nieopisana panika i wywiązała się bójka. Zwolennicy Unji rzucili się na p. Czarnoty-Bojarskiego, chcąc go zmasakrować. Jedynie dzięki interwencji policji niedoszły zamachowiec został uwolniony z rak tłumy i uprowadzony z sali, poczem policja wiec rozwiązała.

Wczoraj, w dniu 2 bm. po przeprowadzeniu dochodzeń i przesłuchaniu świadków, p. Czarnota-Bojarski został oddany w rece władz sądowych, pod zarzutem usiłowanego czynu karowego z artykułu 6-go ustawy pruskiej z r. 1850 o zgromadzeniach, i oczekiwac będzie w więzieniu na karę za swoje haniebne czyny.

Zwycięstwo Unji na wiecu listy nr. 21 w Brodnicy

Przywódcy listy nr. 21 pragną wycolac swoja listę i przystąpić do Unji.

Na wiecu listy nr. 21 w Brodnicy, na który przybyło około 700 osób, większość uczestników opowiedziało się za Unją. Prelegent listy nr. 21, podprokurator Konieczny ze Starogardu, mówił wiele o zasługach marszałka Piłsudskiego i jego rządu i na zakończenie wezwał zebranych, aby głosowali według własnego sumienia na liste popierająca rząd marszałka Piłsudskiego. Na wiecu tym niejak Zakrzewski ubliżył marszałkowi Piłsudskiemu, za co został niezwłocznie aresztowany i oddany w rece władz sądowych.

Na wiecu listy nr. 21 w Nowem Mieście gdzie również przemawiał p. Konieczny, większość zebranych opowiedziało się za Unją.

Dość należy, iż w dniu wczorajszym i dzisiejszym poważni przywódcy listy nr. 21 prowadzili pertraktacje z towarzyszami swymi w sprawie wycolania listy nr. 21 i wezwania wszystkich sympatyków tej listy, t. j. Związek Naprawy Rzeczypospolitej i N. P. R. lewicę, aby głosy swoje oddali na listę Unji i na liste nr. 30.

Z Grudziądza

ZEBRANIE PRZEDWYBORCZE ZIEMIANEK.

W dn. 29 ub. m. odbyło się w Grudziądzu na sali Starostwa zebranie ziemianek pod przewodnictwem p. Janta-Polczyńskiej, na którym p. Hanka Szustowowa, żona majora W. P., w charakterze delegatki Demokratycznego Komitetu Kobiet Polskich w Warszawie wygłosiła prelekcję o kwestji kobiecej i obowiazkach kobiety-ziemianki wobec wyborów parlamentarnych.

Wywody p. Szustowej przyjęte zostały z dużym uznaniem; obecnych pań, które nagrodziły preleventkę rzesistemi oklaskami, poczem wywiązała się dyskusja w tonie poważnym i przychylnym dla postulatów referowanych przez delegatkę i wszystkie obecne ziemianki oświadczyły gotowość poparcia akcji M. Piłsudskiego, zmierzającej do odrodzenia Narodu i wzmocnienia Państwa, przeważnie uchwalono później do wborów pod sztandarem Katolickiej Unji Ziem. Zach., t. j. listy nr. „30“.

CORAZ SZERSZE ZATACZAJĄ KREGLI!

Pomimo coraz namietniejszej agitacji, w celu zwalczenia Katol. Unji Ziem Zachodnich, szeregi jej z dniami każdym, powiększała się nowo pozyskanymi zwolennikami, bądź pojedynczo, bądź całemi organizacjami!

Wroga nam robota przeciwników nie zlamie nas, ani nie zlamie naszej silnej woli, ani nie zarzuca nawet podstaw naszych szczytnych ideałów, które jasno widnieją na naszym sztandarze!

Oto nowy dowód naszego zwycięstwa. Związek pracowników gastronomicznych na swoim zjeździe, iakl odbył się dnia 24 bm. w Grudziądzu, powziął jednorodną uchwałę, że członkowie jego gremialnie głosować będą na liste wborczą „Katolickiej Unji Ziem Zachodnich“ nr. 30.

30
30
30
30
30
30

Ostatnie słowa Kaszuby do braci Kaszubów przed wyborami

Bracia Kaszubi, straszna walka wyborcza ma się ku końcowi. W walce tej, która swoja brutalnością przewyższała wszystkie poprzednie walki wyborcze, obrzuca się najlepszym naszym braciom, największemu błotem, kłamstwem słów i to wszystko w tym celu, aby sprowadzić nas z prawdziwej drogi, abyśmy nie oddali głosów naszym na kandydatów zasłużonych, katolickich, patriotów, na kandydatów, którzy w Sejmie zamierzają bronić nas i nasze drogie Kaszuby.

Musza to być kandydaci, którzy odznaczają się wiernością, wstrzemięźliwością i życiem skromnym, a nie awanturkami, plotkami i alkoholikami. Jakich mieliśmy w poprzednim Sejmie. Muszą to być kandydaci, którzy we wszystkich pracach wykazują trwałość w pracy i rozum.

Bracia Kaszubi, przyznacie mi, iż wszystkich powyższych cnót nie znajdziemy u żadnego z kandydatów, na żadnej z list naszego okręgu, prócz listy 30. Otóż my wszyscy rolnicy i robotnicy, pragniemy mandaty poselskie złożyć do rąk czystych, rąk mężów bezinteresownych, mężów wypróbowanej prawości i charakteru. Pragniemy wybrać takich kandydatów, którzy oświadczyli się, współpracować z Rządem teraźniejszym. Rządem prawdziwie polskim, który rozpoczął stawiać Polskę na silnych fundamentach, Rządem, który poraz pierwszy pamięta o naszej ubogiej ziemi kaszubskiej, przyrzekłszy najbiedniejszym powiatom kaszubskim, dziesiątki milionów złotych wspomóżki. Rząd, który zagląda do biura każdego urzędnika, aby przekonać się, jaka jego praca. Rząd, który informuje się o każdym rolniku, aby mu w biedzie dopomóc. Strach wprost człowiekowi, porównać ten Rząd z Rządami poprzednimi, Rządami ósemki, Rządami Piasta, które o nas zapominały, albo traktowały nas po macoszem. Prawie każdy Kaszuba wolał: obecnie Rząd Marszałka Piłsudskiego powinien i musi pozostać, jaknajdłużej, aby zaprowadzić prawdziwy porządek w naszym wielkim państwie, nad którym jeszcze dużo, dużo pracować należy. A która z list kandydackich w naszym okręgu chce współpracować z Rządem teraźniejszym? Otóż tej współpracy wyrzekła się lista 25 (Piasta), gdyż Witos, jako pierwszy członek tej partii, jak wszyscy wiemy, jest przeciw obecnemu Rządowi — zwalcza obecnie Rząd listy 24, owa osławiona ósemka, która doprowadziła nasze państwo do wielkiej ruiny. Wcale pisać nie wygada o wszystkich innych listach, gdyż one wszystkie pracują na swoją rękę, prócz listy 30, która oświadczyła się za współpracę z Rządem Marszałka Piłsudskiego, pozostawiając sobie wolną rękę w każdej ważnej sprawie. Jako pierwszy kandydat listy „30” występuje p. Donimierski, który nie zamierza się bogacić — jak kandydaci z innych list, gdyż jako właściciel wielkich dóbr, tego nie potrzebuje, a praca jego, nam, rolnikom kaszubskim, jest znana; on jest tym, który bezinteresownie, wkładając du-

żo czasu, wiele mozólów, i ogromne sumy pieniędzy, pracuje dla naszych Kółek Rolniczych, organizując najrozmaitsze kursy rolnicze itp. P. Donimierski jako rolnik i dobry znawca powiatów kaszubskich, może nas zastępować w przyszłym Sejmie, na co złożył święte przyrzeczenie.

Tak jak p. Donimierski zastępować może wszystkich rolników pomorskich, tak p. kap. Wandtke jako cichy, skromny, mały o wielkich zdolnościach, o wielkiej pracy, która zapisala się złotymi literami w historii kaszubskiej, może tylko nas Kaszubów zastępować, gdyż on jedyny, stojący na trzecim miejscu listy 30, jako kandydat — Kaszuba, może liczyć, iż zostanie wybrany, gdyż kandydaci kaszubszy na wszystkich innych listach są na miejscach końcowych swych list.

Dzisiejsze odezwy przedwyborcze obrzucają błotem tego zasłużonego Kaszuba, lecz wiemy z historii życia Pana Jezusa, jak to Faryzeusze wołali: „Ukrzyżuj Go, ukrzyżuj Go!”, chociaż wiedzieli, że On był niewinny. Tak samo obrzucają błotem p. Wandtkego jego przeciwnicy, chociaż wiedzą, że jemu w pracy, w zasługach nigdy, nigdy dorównać nie mogą.

P. Wandtke przyznał się, że na fundamentach, na których niedawno jeszcze stał bóg niemiecki, stanęła figura Naisów, Marij Panny, a w dniu poświęcenia jej, przyszło złożyć hold i czesć 30 000 braci kaszubskich, przyjechał sam J. E. Ks. biskup chełmiński, aby dokonać osobiście aktu poświęcenia. I przybył do stojnicy armii polskiej z ramienia Marszałka Piłsudskiego.

Na owej uroczystości pasuje J. E. biskup chełmiński naszym ojcom, braci na rycerzy Marij.

Któż mógłby wobec powyższego twierdzić, że on jest złym katolikiem? Któż, jako pierwszy na Kaszubach organizuje nasza młodzież — młodzież, która ma być przyszłością naszego narodu? P. kap. Wandtke jest tym, który zrzucił dziesiątki tysięcy młodzieży w silną organizację kaszubską. Gdyby jeszcze jakiś awanturk polityczny śmiało powiedzieć: a teraz o nas zapomni, nie będzie bronił spraw kaszubskich, jest na to krótka odpowiedź. — Czy nie widzieliście, co uczynił dla sprawy kaszubskiej przed rokiem, za co został natychmiast odwołany. Czy to nie wystarczy?

Bracia Kaszubi, hasłem nasz i jego, jest: „Bóg i Ojczyzna!” W dzień 4-go marca niech każdy wrzuci do urny numer 30, a jest to numer, na którym kandyduje n. kanitan Wandtke, jako najlepszy Kaszuba, najlepszy katolik, człowiek żelaznego charakteru. Bedzie on bronił w sejmie rolników i robotników kaszubskich i współpracował z Rządem Marszałka Piłsudskiego, aby naszej ziemi kaszubskiej przynieść szczęście i rozkwit, co dai Bóg.

Szczery Kaszuba.

Wyjaśnienie Pom. Tow. Rolniczego

Ze względu na mylne informacje o działalności Pomorskiego Towarzystwa Rolniczego, jakimi posługują się niektóre ugrupowania polityczne w swej walce przedwyborczej, uważamy za wskazane podać następujące wyjaśnienia.

1. Żadnego rozpolitykowania w Kółkach Rolniczych PTR nie ma, ponieważ nietylko w myśl podstawowych zasad organizacyjnych i statutu PTR polityka jest wykluczona z działalności Kółek Rolniczych, mianowicie w okresie odbywającej się obecnie akcji przedwyborczej Kółka Rolnicze otrzymały od Zarządu Głównego PTR zupełnie jasne w tej sprawie upomnienia i wykonania tego się ściśle pilnuje.
2. Nie ma też żadnego rozbitcia w organizacji Pomorskiego Towarzystwa Rolniczego i żadnych tarć w Kółkach Rolniczych, spowodowanych jakoby akcją przedwyborczą. Pomorskie Towarzystwo Rolnicze jest nadal organizacją jednolitą obejmującą swą działalnością całe Pomorze. Na jednolitość ta nie może wpłynąć w zupełności fakt wystąpienia z PTR w listopadzie ub. r. dwóch Kółek Rolniczych pow. Tczewskiego, składających się z małoświadomych osadników. Zostały one wprowadzone w błąd przez jednostki, których destrukcyjna robota nie społecznymi lecz osobistymi względami powodowana znana jest władzom i szerszemu ogólowi rolników Pomorza. Akcja ta, nie znajdującą poparcia w innych miejscowościach Pomorza, nie może być oczywiście brana pod uwagę.
3. Każdy obywatel Rzeczypospolitej posiada nadane mu przez Konstytucję prawo czynnego i biernego wyboru do izb ustawodawczych i tego prawa nie może nikt ująć. Nie jest ono też kwestionowane przez statut Pomorskiego Towarzystwa Rolniczego. Każdy z członków PTR, jak i każdy inny obywatel Państwa, może mieć rozmaite przekonania polityczne i brać udział w życiu politycznym tego lub innego obozu, byłoby do Kółek Rolniczych nie wprowadzał polityki. Z tego też powodu wszelkie zarzuty czynione panu Donimierskiemu, Prezesowi PTR czy też innym członkom Towarzystwa o nadużywaniu przez nich organizacji PTR dla celów wyborczych z racji wsuniecia ich kandydatur do Sejmu lub Senatu są bezzasadne. Nikt nie udowodni, że jakkolwiek akcja wyborcza odbywa się przy współdziałaniu lub poparciu organizacji Pomorskiego Towarzystwa Rolniczego.
4. Z powyższych względów opublikowany w Słdwie Pomorskim i Gazecie Grudziądzkiej szumny protest „Zarządu Wojewódzkiego Związku Kółek Rolniczych na Pomorzu” i „Zarządu Pomorskiego Związku Osadników Rolnych” nie posiada żadnych podstaw rzeczowych i ma na celu jedynie balamucać opinię publiczną, ponieważ:
  - a) Wojewódzki Związek Kółek Rolniczych w Tczewie zupełnie bezpodstawnie przywłaszcza sobie miano Związku Wojewódzkiego. Jedyną Wojewódzką organizacją Kółek jest Pomorskie Towarzystwo Rolnicze. Dwa Kółka Rolnicze powiatu Tczewskiego, które pod wpływem wskazanych już czynników wyłamały się z organizacji PTR, nie mogą sobie rościć prawa do nazwy „Wojewódzki Związek K. R.” i nie mają żadnego tytułu do reprezentowania rolnictwa nietylko całego Pomorza, lecz nawet jednego powiatu Tczewskiego.
  - b) Tak samo zastępujący się firma Pomorskiego Związku Osadników Rolnych Zarząd tego „Związku” (w cudzysłowie) nie ma nic wspólnego z istniejącym od dawna na Pomorzu Związkiem Osadników Rolnych oraz Zarządem tego Związku w Grudziądzu. Nowy ten twór, składa się z tych samych jednostek, które grupują się w wzmienionych dwóch Kółkach Rolniczych Powiatu Tczewskiego. Korzysta ona z niewiadomych opinii społecznej wprowadzając ją w błąd tego rodzaju niepoważnym wystąpieniem. Według udzielonych nam przez Zarząd Pomorskiego Związku Osadników Rolnych w Grudziądzu wyjaśnień ma tenże zamiar niebawem z odnośnym sprośtowaniem, demaskującym robotę tych czynników, które podszywając się pod nazwę Pomorskiego Związku Osadników Rolnych balamuca opinie publiczną i działają na szkodę organizacji rolniczych i osadnictwa pomorskiego.

Zarząd Główny Pomorskiego Towarzystwa Rolniczego, Toruń dnia 22 II, 1928 r.

Na froncie wyborczym

Coraz częściej na wiecach innych list zwróciła „Katolicka Unia Ziemi Zachodniej”, która zdobyła już bardzo licznych i pewnych zwolenników we wszystkich warstwach społeczeństwa. Dla orientacji podajemy kilka najważniejszych sukcesów Unii na obecnych wiecach w dniu 29 bm.

W Zielonym Chocinie (powiat Chojnice) na wiecu listy nr. 25 zabrał głos w dyskusji p. Ginzler, nauczyciel tamtejszy, który skrótł wywody prelegenta witosowców i wzywał zebranych do poparcia 30-tki. Wywody p. Ginzlera poparł p. Dykier z Jonków i nauczycielka p. Nowicka. Skutek był taki, że prelegent witosowców, p. Jóźwik nie mógł dalej przemawiać i wiec opowiedział się za listą nr. 30, mimo protestów garstki kulerszczyków.

W Lipnie (powiat Chojnice) na wiecu, na którym wygłosił referat programowy osławiony ks. prob. Wrzcza, zwolennicy listy nr. 30 z n. Słomińskim, nauczycielem z Gliszna na czele, uniemożliwili przemówienie ks. Wrzczy i w rezultacie wiec został całkowicie opanowany przez zwolenników Unii.

Tenże sam ks. Wrzcza urządził wiec w Brzeźnie (powiat Chojnice), na którym również poważna ilość uczestników opowiedziała się za listą nr. 30.

Również w Borowie Młynie (powiat Chojnice) ks. Wrzcza nie miał szczęścia i w rezultacie poniósł zupełną klęskę, gdyż zebrani uczestnicy wiecu prawie wszyscy opowiedzieli się za listą nr. 30, na wniosek p. Czarnieckiego, nauczyciela tamtejszego.

W Śliwiczach (powiat Tuchola) odbył się wiec socjalistów przy udziale przeszło 360 osób. W dyskusji zabrali głos zwolennicy Unii i po przemówieniu p. Rychlewskiego część zebranych opowiedziała się za Unią.

W Wejherowie odbył się wiec listy nr. 24 przy udziale przeszło 1000 osób. W chwili, kiedy p. Kwiatkowski, znany z brutalnych występów przeciw Marszałkowi Piłsudskiemu na po-

przednich wiecach, wszedł na mównicę i zamierzał wygłosić referat, powstały na sali nieopisany wrzask i hałas, które trwały półtora godziny i wobec tego złożył prelegent edekcji nie mogł wygłosić ani jednego słowa. W rezultacie wiec został rozwiązany. Zaznaczyć należy, że na wiecu było bardzo wielu zwolenników PPS, oraz liczni zwolennicy Unii.

W Grudziądzu odbył się wiec listy nr. 25 przy udziale przeszło 1000 osób. Przemawiali na nim p. Bittner z Warszawy oraz p. Baranowski z Grudziądza, którzy specjalnie zważyli na Unię. Wiec ten również się nie udał liście nr. 25, gdyż większa część zebranych zachowała się zupełnie biernie i widoczna była przewaga zwolenników Unii.

W dalszym ciągu odbyły się w dniu 29 bm. wiece Unii w następujących miejscowościach:

W Warhleniu, powiat Puck, przy udziale 150 osób. Przemawiali p. Baniecki ze Zdrady i p. Przybyłowicz z Pucka. W dyskusji zabrali głos zwolennik Piasta i zwolennik Edekcji. P. Przybyłowicz w treściwym przemówieniu zbił wywody opozycji i zebrani oświadczyli się solidarnie za Unią za głosowaniem na listę nr. 30.

W Pelczynie, powiat Puck, przy udziale 160 osób. Ci sami referenci bez dyskusji użyłskali rezolucję za listą nr. 30.

W Żabinach, powiat Działdowo, przy udziale 140 osób. Przemawiał p. Olejniczak z Próżnowa, a w dyskusji zabrał głos zwolennik listy nr. 25, p. Waruszwiński. Przemówienie p. Waruszwińskiego przerwali zebrani cześćmi okrzykami na cześć Marszałka Piłsudskiego. W rezultacie w przeważnej części się zwolennicy Unii i znaczna większość zebranych uchwaliła rezolucję za listą nr. 30. Przebieg wiecu był nągół spokojny.

W Lisewie, powiat Chełmno, przemawiał p. Sławski z Tczepca. Nastrój był przychylny dla Unii.

Dyrekcja Poczty i Telegrafów podaje do wiadomości:

Zdarzają się często wypadki, że abonenci telefonów pocztowych przeprowadzają budowę prywatnych centralek telefonicznych i dopiero po wykonaniu instalacji przez firmy prywatne zgłaszają wnioski o przyłączenie tych centralek do sieci państwowych telefonów lub dokonują

nawet samowolnie załączenia do przewodów pocztowych, wyłączając telefoniczne urządzenia pocztowe.

Takiem postępowaniem narażają się nietylko na przedwczesne wydatki na budowę prywatnej centralki, która ewentl. nie będzie przyłączona do sieci państwowej, jeżeli urządzenie nie odpowiada przepisanyemu warunkom, ale nawet na utratę połączenia telefonicznego.

Na zasadzie artykułu 10 ustawy o poczcie, telegrafii i telefonii z 3 czerwca 1924 r. Dziennik Ustaw Rz. P. nr. 58 roku 1924 pozycja 584, winien abonent o zamierzonych instalacji prywatnych urządzeń telefonicznych powiadomić właściwą Dyrekcję Poczty i Telegrafów, załączając szemat stosowanego systemu urządzenia z opisem i plan sytuacyjny rozmieszczenia aparatów.

Aby uniknąć kosztów i nieporozumień, które mogą zajść w chwili założenia o połączenie z siecią państwową już zakończonych prywatnych urządzeń telefonicznych poleca się odpowiednio wnioski przedłożyć Dyrekcji Poczty i Telegrafów możliwie przed zawarciem umowy z firmą instalacyjną, w każdym razie jednak przed rozpoczęciem prac.

Paradoksy chwili.

Sowiecka solidarność

(J. g.) Do portu w Southampton przyholowano dwa statki: sowiecki „Towariszcz” i włoski „Alcantara”...

Jak się okazuje marynarze bolszewicy po pierwszej depezy radiowej „SOS.” wystali drugą, iż dopłyną do portu o własnych siłach...

Wskutek tego nie pospieszono statkowi wioski z pomocą.

A więc osławiona solidarność proletariatu wszystkich krajów wygląda w praktyce trochę inaczej.

Sapientii sat!

Kronika Wielkopolski

CIEKAWY WYPADEK.

Fabianowo (b) Obywatel tutejszy p. B. był komisarzem obwodowy i właścicielem polowania...

JAK UKARANO KRZYWOPRZYSIEZCĘ?

Toczyła się przed Sadem Okręgowym rozprawa o zbrodnię krzywoprzysięstwa przeciwko mistrzowi obywatelstwa...

ZJAZD OSADNIKÓW POWIATU WYRZYKIEGO.

Dnia 2 marca r. o godz. 12 w południe odbył się Walny Zjazd Osadników powiatu wyrzyckiego...

Katolicy wierzący a lista Katolicko-Narodowa Nr. 24

(Dokończenie).

Istoty prawa nie pozna, kto nie pojmuje Boga jako Boga osobowego. „Bóg, który jest osobą w nieskończonej wielkości i wolności...”

„Kurjer Poznański” ogłasza w nr. 88. Zjawienie się na półkach księgarskich książki Zofii Żółtowskiej z tytułem: „O etyce życia narodowego...”

Pod sztandarem Katolickiej Unji Idzie do wyborów cała Wielkopolska

Pobiedziska.

Odbył się tu wielki wiec Katolickiej Unji, który zajął p. Maciejowski, a przemawiali pp. b. senator dr. Szuldrzyński i Kwiatkowski.

300 osób w Wronkach za Kat. Unją

Na wielkim wiecu Katolickiej Unji zgromadziło się około 300 osób. Przemawiali pp. Pawlak, kupiec z Poznania i adwokat Adamek z Grodziska.

Koźn na za listą nr. 30

600 osób zebrało się na wiecu Katolickiej Unji. Zajął zebrał i przewodniczył p. Jabczyński. Referat wygłosił b. starosta dr. Czarnecki...

Borek

W lokalu p. Marczewskiego zwołano wiec Katolickiej Unji, na który przybyło przeszło 500 osób.

w Ścienku

Wiec zajął p. Gapiński z Osiełka. Do przedydium powołano pp. Budę, Niedbalskiego, Należytego, Przybyło.

Zołędowo

Zgromadzeni na wiecu Katolickiej Unji po wysłuchaniu referatów opowiedzieli się za listą nr. 30, przycem również potępił szkodliwą i demoralizującą działalność „Dziennika Bydgoskiego”.

Z powiatu pleszewskiego

Gołuchowo.

Wiec Katolickiej Unji zgromadził około 500 osób. Referat wygłosił p. Sikora z Gostynia. W dyskusji przemawiali pp. Krzysztofak i Nowicki.

Z innych stron

Z inicjatywy Katolickiej Unji odbyły się wiece w Małej Lece, Domachowie, Bodzewie i Krobl. Na

X. PROBOSZCZ ODNOWI OLTARZ.

Inowrocław (w)

Ks. proboszcz Jaśkowski zamierza przystąpić do odnowienia całkowitego ołtarza w prawej nawie, przedstawiającego „Meke Chrystusa”...

PODEJRZANA TRÓJKA BANDYTÓW.

Tczew (cz)

Późnym wieczorem jacyś osobnicy napadli w ul. Zamkowej spokojnie idącego obywatela p. Gr z Rajków i powalili go uderzeniem w głowę...

Kronika Pomorza

SAMOBÓJSTWO KUPCA.

Grudziądz (k)

O godzinie 7 rano targnął się na życie wystrzałem z rewolweru właściciel sklepu delikatesów przy ul. Lipowej 1 — Sarassin...

Przyczyna samobójstwa były ciężkie nieporozumienia rodzinne. W stanie silnego zdenerwowania Sarassin opuścił mieszkanie...

ZA SPRZENIEWIERZENIE SUM PIENIĘŻNYCH.

Katzy (i)

Za sprzeniewierzenie sum pieniężnych odpowiadał przed sądem okręgowym w Starogardzie listonosz Głodowski...

ZŁODZIEJE GRASUJĄ.

Świecie (c)

W sąsiedniej wiosce Lipiny odwiedził złodziej właściciela p. Franciszka Kruczyńskiego. Nocą włamał się do piwnicy...

O MAŁO NIE POŻAR LASU.

Ostromecko (c)

W lasach leśniczówki Emilianowo, przeprowadza się tenienie robactwa, emiedzianco się na drzewach oraz zabezpieczanie drzew przy pomocy smoły...

Kronika Śląska

WRĘCZENIE ZEGARKÓW JUBILEUSZOWYCH URZĘDNIKOM I ROBOTNIKOM.

Katowice

Po raz pierwszy od czasu wojny w niedziele odbyło się tradycyjne wręczenie zegarków jubileuszowych urzędnikom i robotnikom...

TANIE MIESZKANIA ROBOTNICZE

Królewska Huta (A. W.)

Z inicjatywy wotewdy Grazińskiego opracowany został plan budowy tanich mieszkań robotniczych. Budżet śląski przewiduje na ten cel około 2 mil. zł.

15.000 zł NA CELE P. W. K

Rada miejska Król. Huty uchwała na cele Powszechnej Wystawy Krajowej subwencje 15.000 zł na rok przyszły.

wach: „Naród jest jako duch zbiorowy dobrem najwyższym”. Ciekawa rzeczka jest, dowiedzieć się od endeków, że naród to duch zbiorowy.

A dalej ciągnie autorka tak: „Naród to konkretna rzeczywistość, bliska każdemu z nas, jak własne ciało i jak własna dusza...”

Endecy mówią o Bogu, a w Boga nie wierzą. Trzeci przykazanie: Pamiętaj, abyś dzieł świętych święcił. Kto chce dowiedzieć się, jak czolowi endecy dzieł świętych święcą...

sa pod wpływem endeckiej ideologii, ale także teologii. Swym systemem etycznego naturalizmu biologicznego nacjonalizmu lub nacjonalistycznego utilitaryzmu chce podeprzeć etykę katolicką.

Reasumując wszystko razem, trzeba powiedzieć, że nacjonalizm narodowej demokracji nie ma podstaw chrześcijańskich; może zawrzeć sojusz z chrześcijaństwem ze względów oportunistycznych...

mat i swoją własną etykę, to też przed jej czy później przyjdzie do jawnej walki, jak to się stało we Francji...

Mimowoli nasuwa się wobec tego faktu pytanie, dlaczego duchowieństwo popiera endecję jeszcze dziś w czasie wyborów...

Najwybitniejszy teolog poznański zwalcza endecję, ale jest odosobniony i niema zbyt wielu zwolenników.

Jeszcze w końcu krótkie zapytanie pod adresem narodowych katolików. Czy nieważnie do Żydów i Niemców da się pogodzić z etyką katolicką?

Ks. N. N.

List otwarty do ziemian

"Dzień Polski" zamiast następująca odezwę do ziemianstwa; Huragan namiętności politycznych...

W ten sposób stosunek wewnętrzny pomiędzy Radą Naczelną, Związkiem Ziemian a ziemianstwem został także wciągnięty w wir dyskusji publicznej...

Ziemianstwo uważa się za jedno z ogniw łańcucha społecznego, które wiąże społeczeństwo i państwo...

Ziemianstwo wie że jest żywicielem pod względem zbożowym miast oraz ludności przemysłowej, robotniczej i malarolnej...

I taka obrona, jak każda czynność ludzka musi być oparta na organizacji, a na funkcjonowanie organizacji potrzebne są fundusze...

Przebieg wyborów i wskutek tego skład ciała ustawodawczego Państwa nie mogą być obiektywnym dla organizacji...

Do kompetencji ciała ustawodawczego w znakomitej mierze należą zagadnienia czysto gospodarcze, rozstrzygnięcie których decyduje o losie produkcji i bycie producentów...

Zasadniczą jednak jest rzeczą spełnić najpierw obowiązek swego stanu, a potem politykować. Obowiązkiem stanu jest nie tylko wytężenie produkcji...

W imię więc obowiązku stanu powinni ziemianie składać nalóżoną przez władzę ziemianką wplatać do rąk tejże władzy...

Kazimierz Lubomirski Prezes Rady Naczelnej Organizacji Ziemianiskich.

20.000 Chłirczyków bez dachu nad głową.

Tragiczne sceny w nocy. Londyn, 29. 2. (radjo własne). Z Pekinu donoszą iż wezbrane wody Żółtej Rzeki...

Według wiadomości jednak, zebranych u chińskich władz mianowanych, obawiano się one obrotu spraw jaknajbardziej, gdyż katastrofa...

Pierwszy wlew nastąpił w nocy, tak iż bardzo wiele osób zginęło w najtragiczniejszy sposób...

Zd. maskowanie kłamstw „Kurjera Pozn.”

W okresie walki wyborczej, Zw. i N. nie przebiega w środkach, uciekając się do najgorszych metod.

W ostatnich numerach „Kurj. Pozn.” napada na Kazimierza Syllera, w związku z wycożaniem przez sprawę u Bajerowi który mając firmę konkurencyjną...

Wczoraj w godzinach rannych w domu przy ul. Wierzbiczej 51 w odosobnionym pokoju waleńskim kaptan 7 p. san. Marc Kochan...

Samobójstwo kapitana saperów

Wczoraj w godzinach rannych w domu przy ul. Wierzbiczej 51 w odosobnionym pokoju waleńskim kaptan 7 p. san. Marc Kochan...

Sprawozdanie giełdowe

Poznań, dnia 2 marca 1928 r. Dzisiejsza giełda miała nastrój utrzymany. Domyślnie nie tylko o panie procent, ale...

Notowania Giełdy Złotowej

Table with columns for Notowania w złotych, 2 III, 1 III, and 1 II. Lists various securities like Złoto, Złoto kong. 88/116, etc.

Notowania Giełdy Pieniężnej w Poznaniu

Panie procentowe: 5% Pożycz. konwersyjna 5 3/4% P; 8% oblig. miasta Poznania 9 1/2% P; 8% oblig. miasta Pozn. Ziem. Kredyt 9 1/2% P...

Notowania złote

Poznań, 1. 3. 1928 r., wieczór. (PAT.) Londyn złoty za jeden funt szterl. 43.45; Zurich za 100 zł. 58.25; Nowy Jork 11.35; Berlin 46.75...

Targowica Mielka

Urzędowe sprawozdanie targowicy Komisji Notowania Ceny z dnia 2. 3. 1928 r.

Sprzedano: 32 szt. bydła - 404 szt. świń - 110 szt. cieląt - 40 szt. owiec - 430 szt. prosiąt. Fazem 1216.

Urzed. Giełda Dewiz w Warszawie

Table with columns for Notowania w zł za, 1 3, 2 3, 1 3, 2 3, 1 3, 2 3. Lists exchange rates for various currencies like dolar amerykański, funt angielski, etc.

Sprawozdanie specjalnego składu nasion

W obrotach nasionami zauważa się lekkie odchylenie od dotychczasowego stanu a mianowicie, że eksport na kontynente czarna rachunku nie daje, to jednakże pewien ruch konsumpcyjny się rozpoczął...

Sprostowanie

Ogłoszenie zarządzone w myśl art. 56 Ord. Wyborczej do Sejmu i Senatu z dnia 13 lutego 1928 roku ustalające listy okręgowe...

Niniejsze sprostowanie podaje się do publicznej wiadomości. Poznań, dnia 2 marca 1928 roku.

Okręgowa Komisja Wyborcza nr. 35 Dr. Wesper, przewodniczący.

Wylosowane dolarówki

Warszawa. (PAT.) Odblyło się losowanie 5%-wej premiiowej pożyczki dolarowej serii II. Wylosowano następujące numery: Główna wygrana 40 000 dolarów...

Notowania Giełdy Złotowej

Table with columns for Notowania w złotych, 2 III, 1 III, and 1 II. Lists various securities like Złoto, Złoto kong. 88/116, etc.

Notowania Giełdy Pieniężnej w Poznaniu

Panie procentowe: 5% Pożycz. konwersyjna 5 3/4% P; 8% oblig. miasta Poznania 9 1/2% P; 8% oblig. miasta Pozn. Ziem. Kredyt 9 1/2% P...

Notowania złote

Poznań, 1. 3. 1928 r., wieczór. (PAT.) Londyn złoty za jeden funt szterl. 43.45; Zurich za 100 zł. 58.25; Nowy Jork 11.35; Berlin 46.75...

Targowica Mielka

Urzędowe sprawozdanie targowicy Komisji Notowania Ceny z dnia 2. 3. 1928 r.

Sprzedano: 32 szt. bydła - 404 szt. świń - 110 szt. cieląt - 40 szt. owiec - 430 szt. prosiąt. Fazem 1216.

Urzed. Giełda Dewiz w Warszawie

Table with columns for Notowania w zł za, 1 3, 2 3, 1 3, 2 3, 1 3, 2 3. Lists exchange rates for various currencies like dolar amerykański, funt angielski, etc.

Sprawozdanie specjalnego składu nasion

W obrotach nasionami zauważa się lekkie odchylenie od dotychczasowego stanu a mianowicie, że eksport na kontynente czarna rachunku nie daje, to jednakże pewien ruch konsumpcyjny się rozpoczął...

Wylosowane dolarówki

Warszawa. (PAT.) Odblyło się losowanie 5%-wej premiiowej pożyczki dolarowej serii II. Wylosowano następujące numery: Główna wygrana 40 000 dolarów...

Notowania Giełdy Złotowej

Table with columns for Notowania w złotych, 2 III, 1 III, and 1 II. Lists various securities like Złoto, Złoto kong. 88/116, etc.

Notowania Giełdy Pieniężnej w Poznaniu

Panie procentowe: 5% Pożycz. konwersyjna 5 3/4% P; 8% oblig. miasta Poznania 9 1/2% P; 8% oblig. miasta Pozn. Ziem. Kredyt 9 1/2% P...

Notowania złote

Poznań, 1. 3. 1928 r., wieczór. (PAT.) Londyn złoty za jeden funt szterl. 43.45; Zurich za 100 zł. 58.25; Nowy Jork 11.35; Berlin 46.75...

Targowica Mielka

Urzędowe sprawozdanie targowicy Komisji Notowania Ceny z dnia 2. 3. 1928 r.

Sprzedano: 32 szt. bydła - 404 szt. świń - 110 szt. cieląt - 40 szt. owiec - 430 szt. prosiąt. Fazem 1216.

Urzed. Giełda Dewiz w Warszawie

Table with columns for Notowania w zł za, 1 3, 2 3, 1 3, 2 3, 1 3, 2 3. Lists exchange rates for various currencies like dolar amerykański, funt angielski, etc.

Sprawozdanie specjalnego składu nasion

W obrotach nasionami zauważa się lekkie odchylenie od dotychczasowego stanu a mianowicie, że eksport na kontynente czarna rachunku nie daje, to jednakże pewien ruch konsumpcyjny się rozpoczął...

Notowania zbożowe

Chicago, 1. 3. 1928 r., zamknięcie, ceny terminowe. Pszenica (tendencja ustalona) na marzec 134 1/2, na maj 134 1/2, na lipiec 132 1/2; kukurydza (tendencja ledwo ustalona) na marzec 94 1/2, na maj 97 1/2, na lipiec 100; owies (tendencja mocna) na marzec 57, na maj 57 1/2; żyto (tendencja mocna) na marzec 115 1/2, na maj 114 1/2, na lipiec 108 1/2.

Nowy Jork, 1. 3. 1928 r., zamknięcie, ceny loco. Pszenica: Mixed Durum nr. 2 - 140 1/2; Manitoba nr. 1 - 163 1/2; czerw. ozima jara nr. 2 - 163 1/2; Hardw. ozima jara nr. 2 - 149 1/2; kukurydza nowa z nowych zbiorów 111 1/2; żyto nr. 2 fob. Nowy Jork 129 1/2.

Życie Gospodarcze

Przemysł hutniczy i górnictwo metalowe w roku 1927

W roku 1927 wydobyto rudy żelaznej na terenie Rzeczypospolitej 538.509 tonn (w r. 1926 — 316.073 tonn), w grudniu zeszłego roku wydobyto 55.506 tonn, robotników zatrudnionych w tym miesiącu było 6.774. Wydobyte rudy żelaznej w Polsce stały się zwiększa. W grudniu w stosunku do listopada z. r. zwiększyło się ono o 2.900 tonn, czyli o 5,5 procent. Wydobycie dziennie przy 25 dniach roboty razem we wszystkich okręgach (częstochołowskim, ra domskim, dabrowskim, krakowskim i tarnogórskim) — wynosiło w grudniu 2.240 tonn. W stosunku do listopada wydobyte wykazuje wzrost w procentach — 5,5, wydajność pracy na jednego robotnika ogółem w Polsce wyniosła w listopadzie 1927 roku — 7,81, w grudniu — 8,20 tonn.

Konjunktura dla kopalnictwa rud żelaznych pozostaje nadal pomyślna. Cena sprzedaży rudy prażonej wahała się o 27,51 zł. (przy 40 proc. Fe — T wo Często wska) do 33 zł. przy 45 proc. W ciągu roku 1927 przywóz zagranicznej rudy żelaznej wyniósł 705.530 tonn wobec 273.287 tonn przywiezionych w 1926 roku.

Wytwórczość hut żelaznych w 1927 roku przedstawiała się następująco: Surówki wyprodukowano 618.080 tonn, stali zlewnej 1.246.584, wytworów walcowniczych 925.833 tonn. W roku 1926 produkcja hut żelaznych była o wiele mniejsza, a mianowicie: surówki wyprodukowały 327.471 tonn, stali zlewnej 788.423 tonn, wytworów walcowniczych 563.998 tonn. Liczba robotników, zatrudnionych w grudniu 1927 r. w hutach żelaznych wynosiła 44.819 osób. W grudniu pracowano w dalszym ciągu 18 wielkich pieców (6 w Kongresówce i 12 na G. Śląsku). Względnie poważny spadek produkcji w działach stalowni i walcowni w miesiącu grudniu należy przypisać zmniejszeniu się ilości zamówień. Według danych syndykatu polskich hut żelaznych ogólna ilość zamówień w grudniu wyniosła 29.058 t, wobec 32.943 t w listopadzie. W tej liczbie 24 proc. zamówień rządowych, 76 proc. zamówień prywatnych. Przywóz z zagranicy starego żelastwa zwiększył się z 14.494 t do 18.710 t. Obrót wyrobami żelazno-hutniczymi z zagranicą zwiększył się odnośnie do wywozu w grudniu w porównaniu z listopadem o 8,7 proc., odnośnie zaś do przywozu o 21,8 proc. Podwyżka zarobków akordowych o 5 proc. i dniówkowych o 7 proc. z ważnością od dnia 1 listopada została rozciągnięta na wszystkie hutn. Kongresówki.

Wydobycie masy rudnej, cynkowej i ołowianej niewzrogaconej wyniosło w 1927 r. — 1.044.820 tonn. W r. 1926 wydobyto rudy cynkowej i ołowianej na terenie Rzeczypospolitej 1.144.007 tonn. W grudniu 1927 r. wydobyto ogółem 86.308 tonn, t. j. o 10,2 proc. mniej, aniżeli w listopadzie. Liczba robotników, zatrudnionych w kopalnictwie cynku i ołowiu wyniosła w grudniu 7.296 osób. Wydajność pracy jednego robotnika w tonnach dla całej załogi wyniosła w Polsce wozół w listopadzie 12,6, a w grudniu 11,83 tonn. Przywóz rud cynkowych i ołowianych przedstawia się w sposób następujący: rudy cynkowej przywieziono w 1927 roku — 196.655 tonn (w 1926 r. — 100.933 tonn).

Wytwórczość hut cynkowych w 1927 r. przedstawia się następująco: cynku sur. wyprodukowano 150.253 tonn (w 1926 roku — 123.741 t.). Blachy cynkowej w 1927 r. wyprodukowaliśmy 15.615 tonn (w 1926 roku — 9.728). Liczba robotników, zatrudnionych w grudniu 1927 r. wyniosła 12.120 osób (przeciętne miesięczne zatrudnienie robotników w 1926 r. wyniosło 11.054 osób). Produkcja cynku w grudniu wzrosła w porównaniu z listopadem o 3,1%, natomiast wytwórczość blach cynkowej zmniejszyła się o 241 tonn co stanowi 18,0%. Huty cynkowe pracowały normalnie i bez żadnych przerw. Huty ołowiane w roku 1927 wyprodukowały ołowiu surowego 29.101 tonn (w 1926 roku — 26.388 tonn). Zagranicę wywieźliśmy w r. 1927 cynku i cynku cynkowego 128.012 tonn (w roku 1926 — 113.927 tonn) blachy cynkowej — 12.056 tonn (8.347 t.), ołowiu — 15.830 tonn (17.244 t.). Ogólna wartość w tysiącach franków złotych wyniosła w 1927 r. ogólnego eksportu — 116.457 (w roku 1926 — 108.061). Dane, dotyczące wartości tego eksportu są przybliżone.

Wiadomości urzędowe

PRZESUNIĘCIE TERMINU DO SKŁADANIA ZEŻNAŃ G DOCHODZIE.

W „Dzienniku Ustaw” z dnia 28 lutego ogłoszono rozporządzenie ministerstwa skarbu z dnia 14 lutego, w sprawie przesunięcia na rok 1928 terminu do składania zeznań o dochodzie z art. 50 ustawy o państwowym podatku dochodowym, które weszło w życie z dniem ogłoszenia. Na mocy tego rozporządzenia termin do składania przez osoby fizyczne i spadki wakujące (nie objęte) zeznań o dochodzie przesuwają się na rok podatkowy 1928 z dnia 1 marca do dnia 1 maja r. b.

Wyniki obrad rolniczej komisji wystawowej Powszechnej Wystawy Krajowej

Wynik obrad rolniczej komisji wystawowej P. W. K. w skład której obok delegatów Ministerstwa Rolnictwa i P. W. K. wchodzi przedstawiciele dwóch naczelnych organizacji rolniczych w Warszawie, dadzą się zreasumować w sposób następujący:

Całokształt nasilenictwa zobrazuje na P. W. K. Wydział Nasienny Wkp. Izby Rolniczej z ramienia Sekcji Centralnej do Spraw Nasiennictwa w Warszawie — hodowle Inu Związek Kółek Rolniczych ziemi Wileńskiej w Wilnie — dział hodowli roślin lekarskich Zakład Hodowli Roślin Lekarskich U. P. — doświadczalnictwo Związek Rolniczych Zakładów Doświadczalnych w Warszawie — ogrodnictwo ściśle przedmiotowe Związek Zrzeszeń Ogrodniczych w Warszawie — dział propagandy ogrodnictwa Centralny Związek Kółek Rolniczych w Warszawie — melioracje Ciepłone Tow. Rolnicze w Warszawie — kultura k i pastwisk Tow. Gospodarskie Wschodniej Małopolskiej we Lwowie — hodowle koni, bydła i trzody chlewniej C. T. R. z C. Z. K. R. w Warszawie — hodowle owiec Pomorska Izba Rolnicza w Toruniu — hodowle ryb Małopolskie Tow. Rolnicze w Krakowie — hodowle drobnego inwentarza Sekcja Hodowli Drobiu w Warszawie — pszczoły Naczelny Związek Organizacji Pszczelniczych w Warszawie — mleczarstwo i lączarstwo dwie naczelne organizacje spółdzielcze (Unja i Zjednoczenie) — łowiectwo Wkn. Związek Myśliwych w Poznaniu — obciążenia rolnictwa pod względem podatkowym, socjalnym itd. Wkp. Izba Rolnicza wspólnie z Centralnym Związkiem Kółek Rolniczych w Warszawie.

Organizacje te przedstawia na P. W. K. całokształt zaradnień poruczonych im przez komisję, aby przez takie przedstawienie ułatwić zwiedzającym zorientowanie w całokształcie danej specjalności.

Niezależnie od tego wystąpią poszczególni hodowcy wzgl. wystawcy, którzy udział swój w Powszechnej Wystawie Krajowej winni zgłosić o ile możności jaknajprędzej, gdyż na podstawie zażądanych metraży przystępuje Dyrekcja P. W. K. do budowy poszczególnych pawilonów.

Ministerstwo Rolnictwa jako wystawca przedstawia: 1) niższe szkolnictwo rolnicze, 2) weterynarję, 3) stadniny państwowe, 4) leśnictwo zarównopaństwowe jak i prywatne, 5) Ponadto okazałe wystąpi Państwowy Instytut Odszparstwa Wiejskiego w Puławach, wreszcie 6) Państwowy Instytut Meteorologiczny.

Doc. Dr. T. Konopiński
dyrektor działu rolniczego P. W. K.

Komunikat

W sprawie obowiązku czyszczenia kominów

Wielkopolskie Towarzystwo Kółek Rolniczych komunikuje, że wobec zniesienia przymusowych obwodów kominarskich z dniem 1-go stycznia br. wszyscy właściciele domów w myśi rozporządzenia policyjnego Wojewody Poznańskiego z dnia 29. 12. 1927 r., regulującego czyszczenie kominów, zobowiązani są zawrzeć umowę o czyszczenie kominów z osobą, uprawnioną do wykonywania przemysłu kominarskiego. Termin zawarcia tej umowy i przedłożenie jej do zarejestrowania władzy policyjnej przedłużony został przez pana Wojewodę do dnia 1 kwietnia b. r.

Jednocześnie podaje się do wiadomości, że w najbliższym czasie zostanie ogłoszona przez Izbę Przemysłowo-Handlową, opracowana w porozumieniu z zainteresowanymi sferami wyryczna taryfa opłat za prace kominarskie, która może służyć za podstawę do zawierania umów z kominarzami.

Ponadto komunikuje się, że stosowanie do przepisów wyżej wspomnianego rozporządzenia

Wojewody Poznańskiego, każdy właściciel domu winien stale prowadzić „książeczkę kontroli prac kominarskich”, oddzielnie dla każdego budynku mieszkalnego i przemysłowego.

Celem ułatwienia właścicielom domów opracowana została „książka kontroli”, służąca na 2 lata i zawierająca prócz właściwej kontroli, formularze umów z kominarzami oraz streszczenie obowiązującego rozporządzenia, o sposobie czyszczenia kominów. Książka ta na wniosek Izby Przemysłowo-Handlowej polecił Urząd Wojewódzki do nowoszczerbnego urzędu.

„Książka kontroli prac kominarskich” nabywać można po cenie 50 groszy za sztukę w centrali Wielkopolskiego Towarzystwa Kółek Rolniczych w Poznaniu ul. M. W. K. 33, oraz w wszystkich Sekcjach Powiatowych tegoż Towarzystwa. Wypożyczających w każdym mieście powiatowym. Dla miast, gdzie nie ma Sekcji „książki” za pośrednictwem poszczególnych Kółek Rolniczych lub też poczta w centrali Towarzystwa w Poznaniu.

Produkcja papiernicza i rynek papierniczy w Polsce

Sytuacja, panująca na rynku papierniczym w Polsce od dłuższego czasu, spowodowała wielu przemysłowców do powiększenia swych przedsiębiorstw, by tem samem móc w całej pełni zaspokoić zapotrzebowanie kraju na papier. Koszta nowych inwestycji fabrycznych wynoszą około 1.700.000 dolarów. Fabryka papieru „Soczewka” uruchomiła trzecią maszynę, tem samem produkcja papieru kancelaryjnego lepszej jakości wzrosła o 200 ton miesięcznie. W Albertynie obok Wilna wystawia hrabia Pulsowski nowa fabryka tektury, która ma miesięcznie 220 ton tektury wyprodukować. Hrabia P. nie szczędzi żadnych kosztów i dokłada wszelkich starań, by budowa jeszcze w bieżącym roku była ukończona. Spółka akcyjna Pabjanickiej fabryki papieru Robert Saenger w Pabjanicach uruchamia w najbliższym czasie nową maszynę,

by tem samem mogła miesięcznie 1.000 ton papieru wyprodukować. Największe jednak inwestycje ze wszystkich fabryk przeprowadziło Tow. Akc. Steinhaven, Wehr i S-ka w Mszkowie, które uruchomiło piątą maszynę i tem samem obecnie miesięcznie 1.500 ton papieru produkują. Koszta ostatniej inwestycji wynoszą 600.000 dolarów. Ostatnio też zamierza fabryka celulozy we Włocławku drogą nowych inwestycji powiększyć swą dotychczasową produkcję, tak by miesięczna produkcja tej fabryki wynosiła 5.000 ton. Te nowe inwestycje prowadzą do powiększenia produkcji nie zaspokajają jednak zapotrzebowania kraju, stąd też import papieru z miesiąca na miesiąc znacznie wzrasta. Szczególnie w znacznej ilości importuje się papier rotacyjny. Wywóz w ostatnich miesiącach wynosił przeciętnie 2.500 ton.

Rolnictwo

NOWY SPOSÓB KARMIEŃIA JEDWABNIKÓW.

W ostatnich latach obudziło się u nas duże zainteresowanie dla hodowli jedwabników, jednakże wobec nikomej ilości drzew morwowych w Polsce, których liście służą jako karma dla gąsieniczk hodowla jako taka w szerokim pojęciu znaczeniu jest dopiero pieśnią przyszłości. Wobec powyższego z dużym zadowoleniem wyczitaliśmy w ostatnim numerze „Rolnika” że bardzo dobra karma dla jedwabnika są również liście wężymordu (skorzonery), inaczej także czarnym korzeniem zwanej. Według zapewnień niemieckich hodowców jedwabników wężymord stosowany w hodowli tych owadów w Niemczech daje bardzo dobre rezultaty, gąsieniczki są zdrowe a jedwab, którego dostarczają kokony jest równie dobry i trwały.

Wężymord jest w ogrodach naszych znany jako zimowa jarzyna, w smaku przypominająca szparagi, niewymagająca pod względem ziemi i uprawy. Na ogół uprawia się ją jako roślinę dwuletnią, wysiewając nasienie w sierpniu i zbierając plony w następnym roku, można jednakże wysiewać ją jednocześnie z marchwią i pietruszką i zbierać korzonki już w jesieni jednakże przy uprawie dwuletniej osiągną korzenie, które są właściwą częścią jadalną, znacznie większą grubości. Dla jedwabników nadaje się specjalnie skoronera „rosyjska olbrzymia”.

Wobec powyższego zalecałoby się naszym hodowcom jedwabników przeprowadzić doświadczenia z wężymordem, które gdyby wypały miały dodatnio, mogłyby rozwój jedwabnictwa w Polsce znacznie przyspieszyć.

WYWÓZ GESI.

Polska kilka lat temu wywoziła znaczne ilości gesi do Danji, ostatnio jednak, wskutek konkurencji rosyjskiej i fotewskiej, eksport ten ustał niemal zupełnie. Stało się to głównie dlatego, że eksporterzy polscy niezbyt dbali o wygląd zewnętrzny bitych gesi i niedość czysto je skubali. Obecnie są wszelkie widoki do wznowienia tego eksportu, gdyż Danja importuje również około 300.000 kg gesi bitych, ceny zaś gesiny polskiej mogą być kalkulowane w sposób konkurencyjny do cen fotewskich i rosyjskich. Warunkiem niezbędnym jest jednak lepsze przygotowanie do sprzedaży sztuk bitych.

Przemysł i Handel

ZWIEKSZENIE KONTYNGENTÓW PRZYWOZOWYCH.

Krakowska Izba Handlowa i Przemysłowa zawiadamia, że ostatnio przyznane zostały na okres od 1 marca do 30 sierpnia r. b. nowe kontyngenty wwozowe z Włoch dla następujących towarów: Kapary, konserwy pomidorowe, winogrona świeże, konserwy rybne, kwiaty, liście świeże oraz tkaniny bawełniane kolorowe, ponadto podwyższone zostały kontyngenty włoskie dawniej przyznawane na pierwszy kwartał r. b. dla następujących artykułów: owoce suszone, orzechy i migdały, chleb świętojański, tkaniny jedwabne i półjedwabne oraz fulary. Podania o zezwolenia na wwóz powyższych artykułów wnoszą należy do Izby najpóźniej do 3 marca r. b.

POSIEDZENIE PRZEMYSŁOWCÓW CERAMICZNYCH.

Związek Fabrykantów zaprasza wszystkich członków sekcji przemysłu ceramicznego na posiedzenie, które się odbędzie dnia 5 marca br. o godzinie 11 przed południem na sali Związku Fabrykantów (ul. Rzeczypospolitej 11). Posiedzenie to będzie poświęcone omówieniu sprawy podwyżki plac w ceglarniach.

PRZETARG.

Dyrekcja Kolei Państwowych w Poznaniu zakupi około 350 ton klocków hamulcowych do wagonów i parowozów. Dokładne rysunki, warunki techniczne, jak i specyfikacje wraz z terminem dostawy i warunkami umowy otrzymać można w Wydziale Zasobów D. K. P., pokój Nr. 408.

CENA DRUTU OCYNKOWANEGO.

Podana przed paroma dniami w „Dzienniku” cena drutu ocynkowanego 110 zł. za 100 kg. była mylnie podana, gdyż wynosi obecnie 97 zł.

PAPA — ASFALT.

Konjunktura na rok 1928 zapowiada się nader pomyślnie. Specjalnie poważnie przedstawia się zapotrzebowanie na tekturę smółcową, płaskowaną oraz gładką bezsmółkową typu bituminy. Obecnie ceny przedstawiają się tak następuje: smola preparowana do dachów — 0,45 zł. kilo, lepik smółcowy — 0,50 kilo, Tektura smółcową: gatunek 1 a, Nr. 80 — 1,25 za metr kwadr., Nr. 100 — 1,05 zł., Nr. 125 — 0,95 zł., Nr. 150 — 0,85 zł., Nr. 200 — 0,70 zł.

Ceny produktów smółkowych mają tendencję mocną i w połowie marca spodziewana jest zwyżka cen. W związku z planem przyspieszenia budowy jezdni asfaltowych w stolicy oraz z projektem budowy wielu dróg i ulic w całym kraju, ujawnia się duże zainteresowanie asfaltami lanami oraz wszelkiego rodzaju materjałami do asfaltów prasowanych i walcowanych. Wyplacalność rynku jest niezła.

Zagranica

DALSZA OBNIŻKA CENY WĘGLA W ANGLII

Nie sprawdzili się przypuszczenia kół handlujących węglem, że obniżki cen węgla zakończą się wraz z końcem roku ubiegłego. Jak donoszą z Cardiffa w końcu stycznia cena na węgiel wywozowy została znowu o 4 pensy na tonie obniżona i wynosi obecnie 15 sz. 9 pensów za tonę. Kiedy przeciętna cena w r. 1913 wynosiła 13 sz. 10 p. Jest to najniższe notowanie od czasu wybuchu wojny w r. 1914.

Jak znacznie ceny węgla zostały w ciągu r. ub. obniżone, to uwidocznią to porównawcze zestawienie wpływów za węgiel wywozowy z Anglii za miesiąc styczeń w latach 1927 i 1928.

Ilościowo wywóz tegoroczny był bardzo nieznacznie mniejszy od tegoż w r. ub., otrzymana zaś suma funtów wyniosła w styczniu r. b. 3.074.096 £, gdy w roku 1927 za tenże miesiąc osiągnięto 4.290.806 £, czyli więcej o 1.216.710 £.

Tylko porozumienie przedstawicieli przem. węgłowego Anglii, Niemiec i Polski może spowodować uzdrowienie niernormalnych stosunków w tej dziedzinie. N.

